

Fackklubben som forum

Syndikalistiskt engagemang på Stockholms stadsbibliotek

Martin Persson, bibliotekariestudent

Hur är det att starta och driva en syndikalistisk fackklubb på bibliotek? Martin Persson träffade bibliotekarien Linda Wagenius, en av initiativtagarna till en syndikalistisk fackklubb på Stockholms stadsbibliotek, för ett samtal om arbetsmiljö, engagemang och maktstrukturer på arbetsplatsen.

En grå höstdag i Visby, på Almedalsbiblioteket är det full rulle. Linda har precis avslutat sin arbetsdag och vi slår oss ner i kaféet för lite facksnack. Det är hennes första arbetsvecka på det integrerade folk- och högskolebiblioteket i Visby. Tidigare jobbade Linda på biblioteket vid Hornstull i Stockholm, men nu är hon tjänstledig för att pröva ett nytt jobb på Gotland – något som passar mig bra då jag är på tillfälligt besök på min hemö och gärna vill höra Lindas erfarenheter av fackligt arbete.

För ett par år sedan bildade Linda och ett par andra syndikalister inom Stockholms stadsbibliotek en driftsektion på arbetsplatsen. Detta var i samband med att en stor omorganisation gjordes på stockholmsbiblioteken då den tidigare

geografiskt styrda organisationen (efter stadsdelar) delades upp till förmån för en ”processororienterad” struktur.

– Det var jättemycket svårigheter i samband med omorganisationen, säger Linda, många som hamnade i kläm och mycket missnöje. Helt plötsligt blev vi en arbetsplats med 400 anställda. Vi fick mer kontakt med kollegor överlag, jämfört med när biblioteken låg under stadsdelarna. Och då blev det också mer gemensamma frågor.

Tankesmedja och diskussionsforum med låga trösklar

Driftsektionen bestod alltså av medlemmar som jobbade på flera olika bibliotek runt om i Stockholm, både bibliotekarier och biblioteksassistenter. Möten hölls en gång i månaden på ett kafé som låg strategiskt mitt emellan folks olika arbetsplatser. Tröskeln för att engagera sig var lågt satt, säger Linda:

– Det var lätt att vara med, ställdes inte en massa krav eller innehöll för mycket merarbete.

Linda betonar driftsektionens sociala funktion; att man utöver det konkreta fackliga arbetet med förhandlingar, arbetsmiljö (Linda var skyddsombud) och så vidare, fick ett forum där man kunde tala fritt om situationen på arbetsplatserna.

– Jag tror att vår främsta funktion har varit att vi har varit ett stöd för varandra och att vi har kunnat prata fritt inom gruppen. Vi har kunnat diskutera arbetsgivare, omorganisation, individuell lönesättning, arbetsmiljö, och så vidare, och försökt formulera gemensamma strategier för att hantera sådana frågor.

Linda Wagenius framför hyllorna på Almedalsbiblioteket i Visby.

Även om inte alla diskussioner resulterade i att man agerade just som fackklubb, kunde driftsektionen fungera som en tankesmedja där frågor kunde vändas och vridas på. Och när personalgruppen vid biblioteket i Hornstull, där Linda jobbade, skrev ett protestbrev till alla anställda med anledning av föreslagna nedskärningar på vuxenmedier (till förmån för e-böckernas skenande kostnader), fanns peppen från fackklubben med som en trygghet för Linda. Protestbrevet gav resultat, berättar hon:

– Det blev sedan upprinnelsen till flera debatter som anordnades och vidare diskussion inom organisationen. Arbetsköparen blev tvungen att förankra dessa stora beslut tydligare.

Syndikalisterna och andra fack

Vad skulle du säga är speciellt med att engagera sig syndikalistiskt i jämförelse med de andra fackförbunden?

– Det jag tror är unikt för syndikalisterna är att det inte är något samförståndstänkande med arbetsgivaren, säger Linda, utan man delar ett perspektiv där det finns en grundläggande maktskillnad och konflikt mellan arbetsköpare och arbetstagare. Och där finns det ett slags trygghet i att man delar samma perspektiv och att man pratar från en jämställd nivå.

En märkbar skillnad är också fackens syn på medlemsinflytande och föreningsdemokrati. Vid en förhandling med arbetsköparen skickade de andra facken sina valda representanter, medan det i den syndikalistiska driftsektionen var öppet för alla medlemmar som ville att delta.

– Vi var nog sju stycken, minns Linda.

Hon tillägger dock att hon inte ser syndikalisterna som de enda som kan göra ett bra fackligt arbete. Det är mer en fråga om engagemang och förtroende, menar hon.

– Syndikalisterna har en styrka i att vi ofta inte är bundna av kollektivavtal och därmed kan ta till vilka stridsåtgärder som helst och att vi har en tydlig maktanalys. Men jag tror också att majoritetsfacken kan göra mycket nytta, givet att det finns bra, dedikerade personer på förtroendeposter och att de har god demokratisk förankring hos sina kollegor.

Driftsektionen har också haft ett gott samarbete med facken DIK och Vision, berättar Linda.

Det kanske inte alltid är fallet för syndikalistiska fackklubbar?

– Nej, kanske inte, säger Linda. Men det kan ju ha att göra med att vi var ganska små också och inte direkt något hot mot de andra facken. Vi fick ju fler medlemmar, men vi värvade ju inte aktivt på de andras bekostnad, så vi var väl inget hot på det sättet.

Facket i framtiden

Driftsektionen på Stockholms stadsbibliotek kom egentligen inte igång med ett riktigt offensivt fackligt arbete, berättar Linda, men hon är övertygad om att det hade varit fullt möjligt om de haft mer tid att lägga på det.

Jag undrar vad Linda tänker om fackets roll nu och i framtiden, ibland målas det upp en rätt så dystert bild. Men Linda har en hoppningivande optimistisk inställning. Det går, men det går inte av sig själv.

– Jag tror att det är fullt möjligt att göra ett väldigt bra och offensivt fackligt arbete. Men det krävs en tydlig moralisk och politisk kompass, och att gruppen delar på sysslor och avlastar varandra. Jag tror också man ska vara väldigt genomtänkt och varsam i hur man gör saker, för att skapa förtroende bland arbetskamraterna.

Lyckat fackligt arbete verkar alltså stavas reflektion, dedikation och aktion, tänker jag. Linda ska med bussen, vi går upp genom stan tillsammans. Mörkt och kallt, men efter lite inspirerande facksnack gör det inte så mycket.

SAC Syndikalisterna (SAC står för Sveriges Arbetares Centralorganisation) är en fackförening med en frihetlig, socialistisk ideologisk grund och som är organiserad underifrån enligt federalistiska principer. SAC grundades 1910. SAC organiserar även studenter, arbetslösa och papperslösa. Läs mer på <https://www.sac.se/>